

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 2, 16 - 18
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 9 : 1, 2 en 7**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Psalm 119 : 13 en 14 (bede om bewaard te worden voor een zondig leven)**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Jeremia 31 : 10 – 17 en Mattheüs 2 : 1 - 18**
8. **Zingen : Lied 34 : 1 en 4 (**
9. **Tekst : Mattheüs 2 : 16 - 18**
10. **Zingen : Psalm 37 : 6 en 8**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Collecten**
13. **Slotzang : Lied 293 : 1 - 4**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Hoe kan God zo iets nu toelaten? Dat allerlei jongetjes van 2 jaar en jonger door soldaten worden afgeslacht. Welke soldaat kan dat nu over zijn hart verkrijgen? Om een zijn klein manneke te doden? Hoeveel kinderen toen zijn gedood weten we niet. Sommigen spreken over 30 kinderen anderen over honderden. Het zijn er waarschijnlijk geen honderden geweest want in bronnen buiten de Bijbel over het leven van Herodes komen we de moord op de kinderen niet tegen. Sommige mensen zijn dan ook wel van mening dat dit niet gebeurd is. Dat geloven we niet. We geloven in de betrouwbaarheid van Gods Woord. Maar we zullen dus eerder aan tientallen kinderen moeten denken dan aan honderden. Maar wie ooit een moeder heeft zien rouwen om de dood van haar baby, die weet hoe onbeschrijfelijk het verdriet daar in de streek van Betlehem geweest is. Al die moeders, al die vaders, al die grootouders, broers en zussen, ooms en tantes, neven en nichten. Bijna ieder huis in Betlehem zal direct of indirect door deze beestachtige moord op deze jongetjes getroffen zijn. Als dit het gevolg is van de geboorte van Jezus Christus dan had Hij misschien wel beter niet geboren kunnen worden. Zoveel verdriet dat is toch niet normaal. Dat kan God toch niet toelaten als Hij een God van liefde is.

Ik bedien u vanmorgen het Woord van God **over de afslachting van de jongetjes van Bethlehem.**

We letten op:

- 1. De aanleiding voor deze slachting,**
- 2. De oorzaak van deze slachting,**
- 3. De troost bij deze slachting.**

**We letten dus eerst op de aanleiding voor de afslachting van de jongetjes van Beth-
lehem.** Het was allemaal begonnen met de komst van geleerden uit het oosten in Jeruza-
lem. Ze waren in de stad aangekomen en hadden navraag gedaan waar de pasgeboren
koning van de Joden geboren was. Want ze hadden zijn ster zien opgaan en waren ge-
komen om deze koning eer te bewijzen. Koning Herodes was hevig geschrokken van
dat nieuws. Koning Herodes was een grillige man, die geweld niet schuwde. Als je le-
ven je lief was, deed je niets om hem te ontstemmen, want dat kon je je leven kosten.
De koning liet de geleerden bij zich komen en hij vroeg aan de hogepriesters en schrift-
geleerden, waar deze koning geboren zou worden. Zij wisten te vertellen dat het in Bet-

lehem in Judea moest zijn. Herodes wil van de geleerden uit het oosten wanneer ze die ster precies hebben gezien, zodat hij zou weten wanneer dat kind geboren was. Verder gaf hij ze opdracht om de zaak precies te onderzoeken en aan hem rapport uit te brengen over het kind. Hij moest meer weten van dit kind. Want niemand mocht zijn positie in gevaar brengen.

De geleerden uit het oosten hadden in eerste instantie niet door dat de bedoelingen van Herodes niet goed waren. Ze gingen op weg en waren ontzettend blij toen ze het kind vonden. Ze hadden kostbare geschenken meegenomen en die gaven ze aan de ouders van het kind. Voordat ze echter teug konden keren naar Jeruzalem om daar aan Herodes rapport uit te brengen, werden ze door de Here in een droom gewaarschuwd om niet naar Herodes terug te gaan. Hadden ze het maar wel gedaan, zo zou je misschien zeggen. Waren ze maar niet door God gewaarschuwd. Dan was Herodes nooit zo boos geworden en was het leven van al die jongetjes gespaard gebleven. Maar ja, zo is het niet gelopen. De geleerden zijn via een andere route terug gegaan naar hun land.

Kort daarna ontving Jozef in een droom opdracht van de Here om met Maria en het kind naar Egypte te vluchten. De kostbaarheden die de geleerden hadden gebracht kwamen nu goed van pas. Hiermee kon hij voor zijn gezin zorgen.

Herodes zal zich geregeld hebben afgevraagd waar de geleerden bleven. Zo ver liggen Jeruzalem en Betlehem niet uit elkaar. Mogelijk heeft hij mensen op pad gestuurd om onderzoek te doen in Betlehem. In het kleine stadje zal de komst van de geleerden uit het oosten niet onopgemerkt zijn gebleven. Als ze in Jeruzalem al opvielen dan zeker in Betlehem. De mensen daar hebben ongetwijfeld kunnen vertellen dat ze inderdaad waren aangekomen, maar dat ze inmiddels ook weer vertrokken waren.

Herodes die gewend was dat iedereen altijd deed wat hij wilde, die wordt waanzinnig kwaad. Wie waagt het om hem dwars te zitten? Wie dat waagt zal het bezuren. Niemand zit Herodes dwars! Niemand zal zijn plannen dwarsbomen. Hij zal zin krijgen. De koning van de Joden zal worden gedood. Al moeten daarvoor alle jongetjes van 2 jaar en jonger in Betlehem en omstreken daarvoor moeten sterven. Het zij zo. Wat kunnen hem een paar van die kleintjes schelen. En zo is het gebeurd dat soldaten in Betlehem en omstreken de huizen doorzochten en alle jongetjes van 2 en jonger over de kling joegen. Dat was de aanleiding tot deze slachtpartij. Dat in de eerste plaats.

In de tweede plaats zullen we stilstaan bij de oorzaak van deze afslachting. Nu denkt u misschien, dat we het daar toch al over hebben gehad. Want als de geleerden uit het oosten Herodes niet zo boos hadden gemaakt, dan was er niets gebeurd. Of als God ze niet die opdracht hadden gegeven, dan hadden al die jonge in Betlehem nog geleefd. Maar broeders en zusters, jongens en meisjes, er is een verschil tussen aanleiding en oorzaak.

Er zijn mannen die hun vrouw geregeld een tik verkopen of nog erger. Als je aan zo iemand vraagt waarom hij dat doet, dat is dat omdat zij hem zo kwaad maakt. De ene keer door de aardappels aan te laten branden. De andere keer door te vergeten iets te kopen, waar hij haar zo nadrukkelijk om had gevraagd. De derde keer omdat zijn overhemd niet gestreken is. Of omdat zijn krant niet op de goede plaats ligt als hij thuis komt. Maar die man verwacht aanleiding en oorzaak. Want het feit dat zijn vrouw de aardappels heeft laten aanbranden is natuurlijk niet de oorzaak van zijn geweld. Die oorzaak zit in hemzelf. Het ene is echt niet het logische gevolg van het ander. Ik denk dat er hier geen moeder is die nooit de aardappels heeft laten aanbranden. Maar ik hoop toch dat ze het overgrote deel van de zusters, en natuurlijk het liefst, alle zusters, daar nooit een klap voor hebben gekregen. Iemand die zijn vrouw slaat omdat ze de aardappels laat aanbranden heeft een probleem. Een ernstig probleem. Hij is blijkbaar niet in staat om dit probleem van die aardappels op een andere manier op te lossen. Hij zou ook kunnen zeggen: “Schat dat kan gebeuren, maak je niet druk, ik haal wel even frites.” Maar dat doet hij niet. Hij slaat er op los. Hij is alleen maar met zichzelf bezig. Denkt hij nu echt dat zijn vrouw die aardappels heeft geschild om ze vervolgens expres te laten aanbranden? Natuurlijk niet. Zij baalt er ook van. De oorzaak zit in de man zelf. Hij kan niet met frustraties en tegenslagen en ongemak kan omgaan en reageert dat daarom op anderen af.

De oorzaak van Herodes wangedrag ligt dus niet in het feit dat de geleerden uit het oosten niet hebben gedaan wat hij hun had gevraagd. De oorzaak ligt in Herodes die zo bang is dat hij zijn troon kwijt raakt aan een koning van de Joden, dat dit kind koste wat het kost moet sterven. Herodes is als een angstig kind dat bang is zijn geliefde speeltje kwijt te raken. Een kind dat zo verwend is dat het in woede uitbarst als het zijn zin niet krijgt. Dat is de trieste oorzaak van deze verschrikkelijke slachtpartij.

Maar hiermee hebben we nog niet eens de diepste oorzaak gepeild. Want achter deze verknipte man, staat de meester van het mensen verknippen: de duivel. Hoe eerder hij mensen kan laten ontvlammen in woede, hoe liever het hem is. Hoe groter het geweld waartoe hij mensen kan drijven, hoe liever het hem is. Hoe meer mannen hun vrouwen slaan. Hoe meer ouders hun kinderen onder grote angst kunnen laten leven. Hoe meer jongeren brutaal zijn en zich door niemand laten gezeggen, enz., enz., hoe meer de duivel zich verheugt. Hoe meer een overheid zijn burgers onderdrukt, hoe meer de duivel zich verheugt. Als hij het leven kan bederven, dan zal hij niet aarzelen om toe te slaan.

Maar nu stond er nog meer op het spel, dan het leven van een aantal vaders en moeders in diepe rouw dompelen. Nu was de Zoon van God op aarde gekomen. Als hij dit kind nu al kon vernietigen dan zou hij alle reden tot feest hebben. Want achter iedere strijd op aarde tussen het goed en het kwaad is er de strijd tussen God en de duivel. En je mag zeggen dat Herodes in de macht van de duivel was. Naast de moord op deze kinderen heeft Herodes nog andere gruwelijke dingen gedaan.

Het zou dus ook dwaasheid zijn om de Here de schuld te geven van deze afslachting. Zeker de Here had de macht om deze wandaad tegen te houden. Maar dat maakt Hem nog niet verantwoordelijk voor wat Herodes en zijn soldaten hebben gedaan. Hier wordt zichtbaar welke strijd er op aarde woedt. Hier wordt zichtbaar hoe diep de mensheid gezonken is, dat het tot zulke dingen en nog veel ergere in staat is. Hier wordt iets zichtbaar van de oorzaak van zoveel ellende en verdriet in deze wereld. Namelijk dat de mens in zonde is gevallen en uit zichzelf niet in staat iets om God en zijn naaste lief te hebben. Hier wordt zichtbaar – voor de miljoenste keer – in de geschiedenis van de wereld – hoe de mens verlossing nodig heeft. In de zondige natuur van de mens ligt de oorzaak voor de verschrikkelijke slachting van deze jongetjes in Betlehem. Dat in de tweede plaats.

We letten in de derde plaats op de troost bij deze slachting. Voor de tweede keer verwijst Mattheüs in dit hoofdstuk naar het Oude Testament. In het laatste vers zal hij het voor de derde keer doen. Dat juist Mattheüs dit doet, heeft alles te maken met het feit dat hij voor de Joden dit evangelie schreef. Nu roept het citaat uit Jeremia wel de nodige vragen op. “Er klonk een stem in Rama, luid wenend en klagend. Rachel beweende haar kinderen en wilde niet worden getroost, want ze zijn er niet meer.”

De vraag is hoe dit citaat nu verbonden moet worden met de moord op de kinderen in Betlehem? Want Betlehem is niet Rama. Rama ligt een kilometer of tien ten noorden van Jeruzalem en Betlehem ten zuiden van de hoofdstad. Verder is het ook de vraag waarom hier Rachel genoemd wordt. Rachel is de vrouw van Jakob en de moeder van Jozef en Benjamin. Terwijl Betlehem in het gebied van Juda lag. En Juda was een kind van Lea. Verder is er bij de NBV een niet onbelangrijk detail verloren gegaan. De verbinding van de gebeurtenis met de tekst uit het Oude Testament is niet steeds hetzelfde. In vers 15 staat letterlijk dat Jezus naar Egypte ging ‘opdat’ in vervulling zou gaan. Dus de vlucht naar Egypte dat ook het doel dat op deze wijze dit Schriftwoord in vervulling zou gaan. Bij vers 17 wordt het woord ‘toen’ gebruikt. De kinderen zijn niet gedood omdat er een Schriftwoord in vervulling moest gaan. De kinderen zijn gedood omdat Herodes een razende was. Wel ging hiermee een Schriftwoord in vervulling. Al moeten we zeggen voor een tweede keer in vervulling. Want de woorden van Jeremia maken deel uit van een profetie. Niet een onheilsprofetie, maar een heilsprofetie. Want na deze woorden van klacht en intens verdriet, volgen we woorden van troost. Want wat volgt er in de verzen 16 en 17.

“Maar dit zegt de Here: huil niet langer, droog je tranen. Je zorg voor hen wordt nu beloond – spreekt de Here. Ze keren terug uit het land van de vijand. Je hebt een hoopvolle toekomst, je kinderen keren naar hun eigen land terug – spreekt de Here.’

De stad Rama is de stad die op de grens van het twee- en tienstammenrijk ligt. Een tweelandenpunt zou je het mogen noemen. Rachel is symbool voor de pijn van het moederschap. Wat had zij lang moeten wachten tot zij haar eerste kind mocht baren: Jozef. Hoeveel tranen had ze niet gelaten voordat ze moeder werd. Toen ze opnieuw moeder mocht worden, bij de geboorte van Benjamin, stierf zij en het kind heeft ze nooit zien opgroeien. Het moederschap kostte haar het leven. Rachel is hier dus symbool voor de lijdende moeder. Moeders die hun kinderen bewenen. Maar tegen wie de Here zegt: “Huil niet langer, droog je tranen, je kinderen keren terug uit het land van de vijand. Je hebt een hoopvolle toekomst.”

Een toekomst? Ja, een toekomst, want het kind waar Herodes op joeg, werd gered van de dood. Zeker, ook Hij zal sterven. Daarvoor was Hij zelfs naar de aarde gekomen. Maar nu mocht Hij nog niet sterven. Want zijn dood moest betaling worden voor onze zonden. Zijn dood moet de vloek wegnemen die over het moederschap was uitgespro-

ken. Zijn dood moet het einde betekenen voor het rijk en de macht van de duivel. In de woorden van het verdriet uit Jeremia 31 mogen we al de woorden van troost en bevrijding horen doorklinken.

De slachting van de jongetjes van 2 jaar en jonger in Betlehem en omstreken bewijst hoe dwaas de wereld is. Hoe dwaas wij zijn door onze zonden. Het bewijst hoe hard wij verlossing nodig hebben. En de redding van onze Here Jezus Christus uit de handen van Herodes heeft deze verlossing ook daadwerkelijk bewerkt.

Amen